

UR ZIKINA EZIN DA GARBITU

(Afrikako esaera zaharra)

Zaindu ezazu,
bizitzaren irribarrea da.
Zure eskuetan dago

JARDUERAK

8-12 URTE BITAR





JARDUERAK 8-12 URTE BITARTEAN

2022-2023 Ikasturtea

I. SARRERA

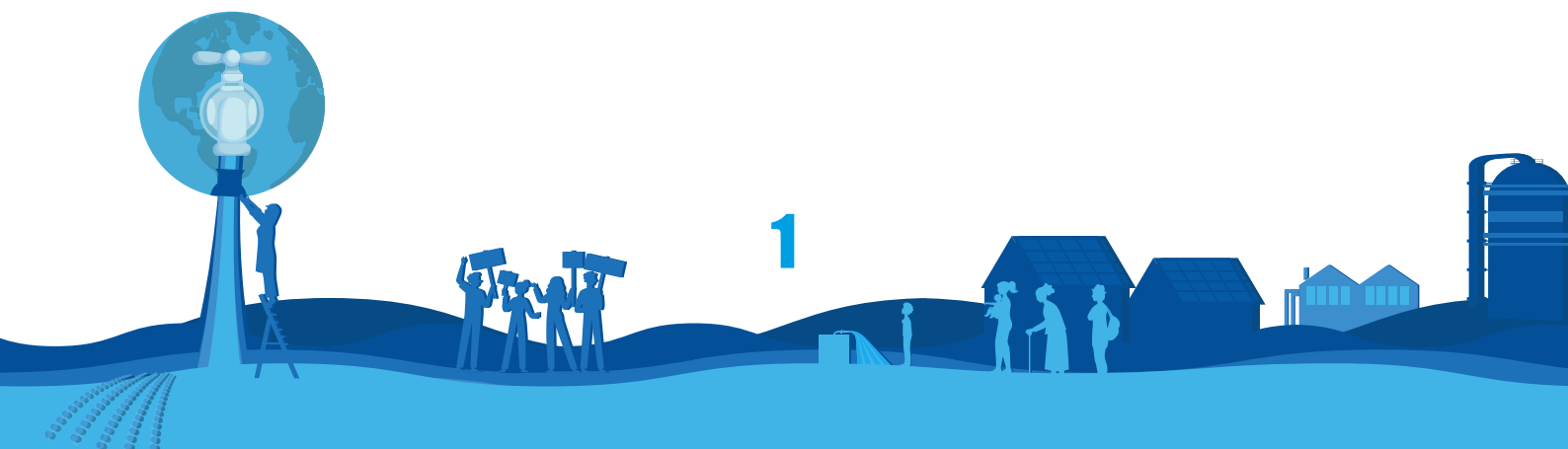
Oinarrizko giza eskubidea da ura. - Ura, berezko izaeragatik, ezin da beste salgai batzuen moduan tratatu. Ura ondasun publikotzat hartu izan da beti, eta, horren ondorioz, modu arrazional eta solidarioan erabili behar da. Justiziaz banatzea erakunde publikoen erantzukizun ukaezina da. Alde horretatik, onura propioa bilatzen duten konpainia boteretsuen jarduerak, batzuetan erakunde eta botere publiko jakin batzuekin bat egiten dutenek, planteamendu horiek alde batera utz ditzakete, pobreak beren eskubideetatik jabetzeko mehatxu eginez eta gizarte-desberdintasunak areagotuz¹.

Beraz, urarekin ez genuke beste edozein ondasun ekonomikorekin bezala jokatu behar, biziari eta ekosistemei eusteko ezinbesteko baliabide bezala baizik, urik gabe bizitza arrisku larrian baitago. Baina, beste ezeren gainetik, ura ezinbestekoa da gizakion duintasunerako. Hala, bada, Nazio Batuen Erakundeko Batzar Nagusiak, 2010eko uztailan, ura eta saneamendua eskuratzea oinarrizko giza eskubide unibertsal eta besterenezin gisa onartu zuen.

Aditu askoren ustez, ura izango da hurrengo mundu-gerra handiaren protagonista nagusia. Egia esan, azken aldian gertatutako gatazketako batzuk, besteak beste, elementu hori kontrolatu eta bermatzeko nahiak eragin ditu². Izan ere, ura gero eta ondasun preziatuagoa da, gutxi eta gaizki banatuta dagoelako.

¹ "Gerta daiteke meatzaritzako edo nekazaritzaren industriako enpresek ur-iturriak monopolizatzea, hala nola Europara esportatzeko Afrikan ekoiztutako loreen kasuan, itsasoetan eta ibaietan hondakin kimikoak isurtzeak eragindako kutsadura larriaren kasuan, edo aisialdiko instalazioen gehiegizko eskaintzan, batzuetan turismoari lotutakoan, hala nola garapen bidean dagoen herrialde batean golf-zelai batek herri batek baino ur gehiago erabiltzen duenean. Edo gerta daiteke, halaber, ustez onuragarriak diren industria hidroelektrikoek giza eta ingurumen-suntipena gutxien dutenean, edo herrialde bateko ur-hornidurako sistema pribatizatu eta enpresa transnationalei irabaziak emateko administratzen denean. <https://www.ecojesuit.com/el-agua-en-la-doctrina-social-de-la-iglesia/>

² Zisjordaniako kokaleku israeldarrak edo Nilo edo Mekong ibaien inguruko gatazkek dira horren adibide. Cf. <https://www.ecojesuit.com/el-agua-en-la-doctrina-social-de-la-iglesia/>





JARDUERA 8-12 URTE BITARTEAN

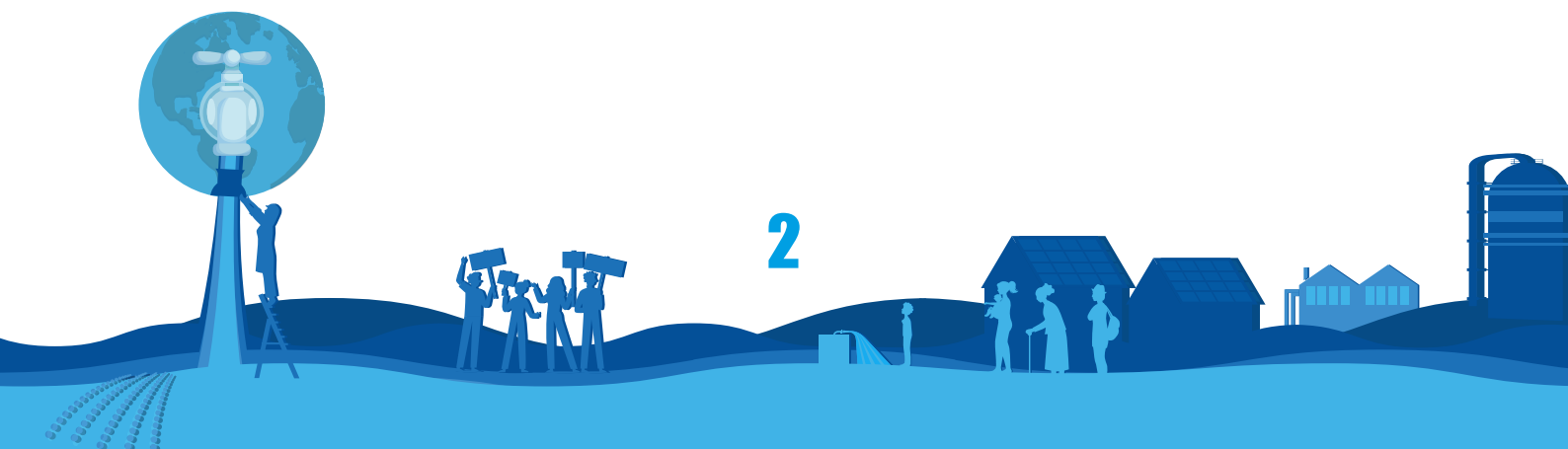
2022-2023 Ikasturtea

II. HELBURUAK

- Modu sortzaile eta arduratsuan aurkitzea kontsumo arduratsua egiteko inguruko baliabideak berrerabiltzeko aukera, metodo zientifikoaren bidez.
- Kontsumo arduratsuko jarrerak garatzea, materialen erabilera murriztuz eta birziklatuz.
- Bizitza, natura eta lurrak eskaintzen diguna fedetik balioestea eta ospatzea.
- Landa-lanaren bidez, baliabide hidrikoak (ura eta arrainak) gehiegikeriaz edo gaizki erabiltzearen ondorio negatiboren bat ikertzea eta konponbide osasungarri bat proposatzea.
- Ingurunearekin lotutako arazoak planteatzea eta konponbidea ematea..

III. EBALUAZIO-IRIZPIDEAK

- Natura zaintzea garrantzitsua zergatik den azaltzen du, ematen digunaren adibideren bat jartzen du, eta natura zaintzen laguntzeko zer egin dezakegun adierazten du.
- Egitendituzten arte-sorkuntzetan aktiboki parte hartzen du, ahoz zein manipulazioaren bidez, eta besteen ekoizpenak errespetatzen ditu.
- Ideiak eta proposamenak ahoz adierazten ditu, sormenez eta ekarpen guztiak errespetatuz..
- Erabili ohi dituen objektuak berrerabiltzeko hainbat aukera proposatzeko gai da, eta ekimena eta erantzukizuna erakusten ditu.
- Hainbat energia-mota konparatzen ditu, eta horiek aprobetxatzeko erreserbak edo baldintzak eta ingurumenean duten eragina aztertzen ditu.





JARDUERAK 8-12 URTE BITARTEAN

2022-2023 Ikasturtea

IV. PROPOSATUTAKO JARDUERAK ETA ZEREGINAK

1. JARDUERA (SARRERAKOA) – OZEANOKO ANIMALIEK LAGUNTZA ESKATZEN DIGUTE

Ikasgaia: Tutoretza/Plastika

Helburua: 6. GIHarekin lotuta landuko diren gaien sarrera egitea: ur garbia eta saneamendua.

Denbora:15'

Laburpena: bideoa ikusiko dugu, eta jarduera aurkeztuko dugu.

Materiala:

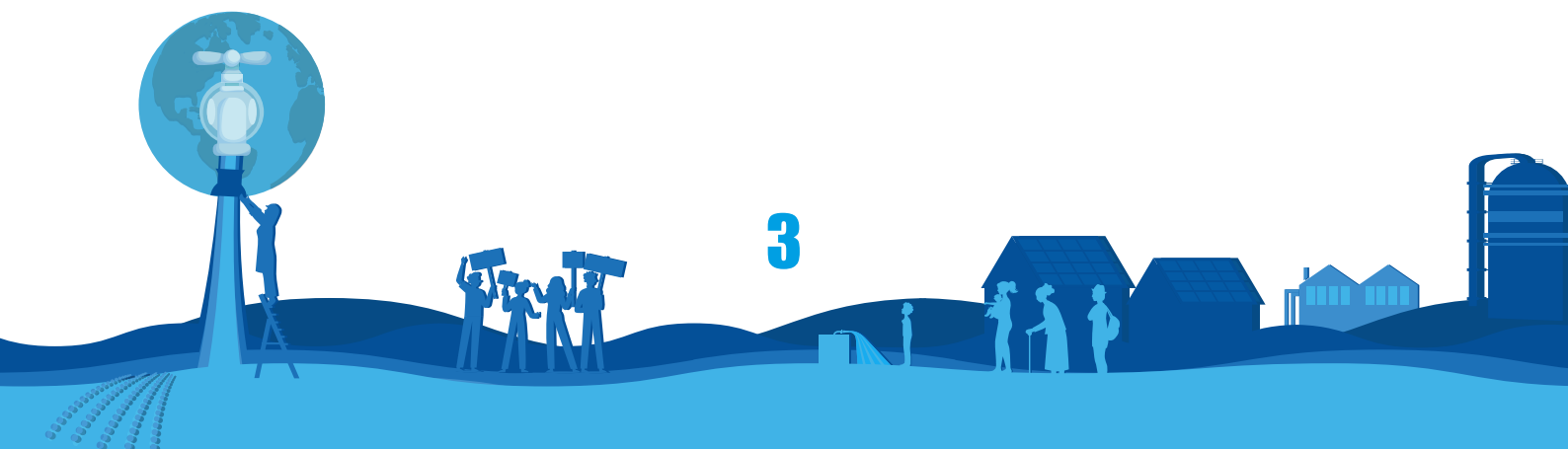
- Bideoa: <https://www.youtube.com/watch?v=kOYJSzpfipU>
- Plastikoa, papera edo "zaborra" izan daitekeen beste edozein elementu
- Txanoak egiteko papera (txanoak egiteko jarraibideak <https://www.youtube.com/watch?v=wBI-oGNCNNc>)
- Papera eta koloreak
- Guraizeak eta kola
- Botila bat, SOS mezuarekin

Garapena:

kasleak iritsi aurretik, zaborra ikasgelan zehar barreiatuko dugu (SOS mezua duen botila barne). Irakasleak ez die eskatuko zaborra jasotzeko. Zabor artean esertzera gonbidatuko ditugu.

Bideoa ikusiko dugu.

Ondoren, gelan duten zaborrarekin zer egin adostu behar dute. Guri galdetzen badigute, beraiei zuzenduko diegu galdera: zer egingo zenukete zuek? Zaborra jasotzen duten bitartean, SOS mezua duen botila bat aurkituko dute. Ozeanoko animaliek laguntza eskatzen digute.





JARDUERAK 8-12 URTE BITARTEAN

2022-2023 Ikasturtea

Primero tenemos que hacer nuestro carnet de doctor del agua, que se imprime en cartulina y se da ya recortado a los niños/as, para que después lo pinten y pongan su nombre.

Pirata bihurtuko gara, eta plastikozko uhartea suntsituko dugu, animaliei laguntzeko

Sarrerako jarduera amaitzeko, pirata ekologista izateko txanoak egingo ditugu, eta uharteko "zaborra" jasoko dugu.

2. JARDUERA – URA ZAIINTZEN DUGU: OSO MEZU GARRANTZITSUA

Ikasgaia: Natura Zientziak

Helburua:

Uraren kutsadurari buruz eta ingurumena zaintzeko dugun erantzukizunari buruz hausnartzea eta kontzientziaztea.

Denbora: 40'

Laburpena:

Talde-lana egingo dugu, uraren kutsadurari eta planeta zaintzearen garrantziari buruzko hainbat galderari erantzuteko.

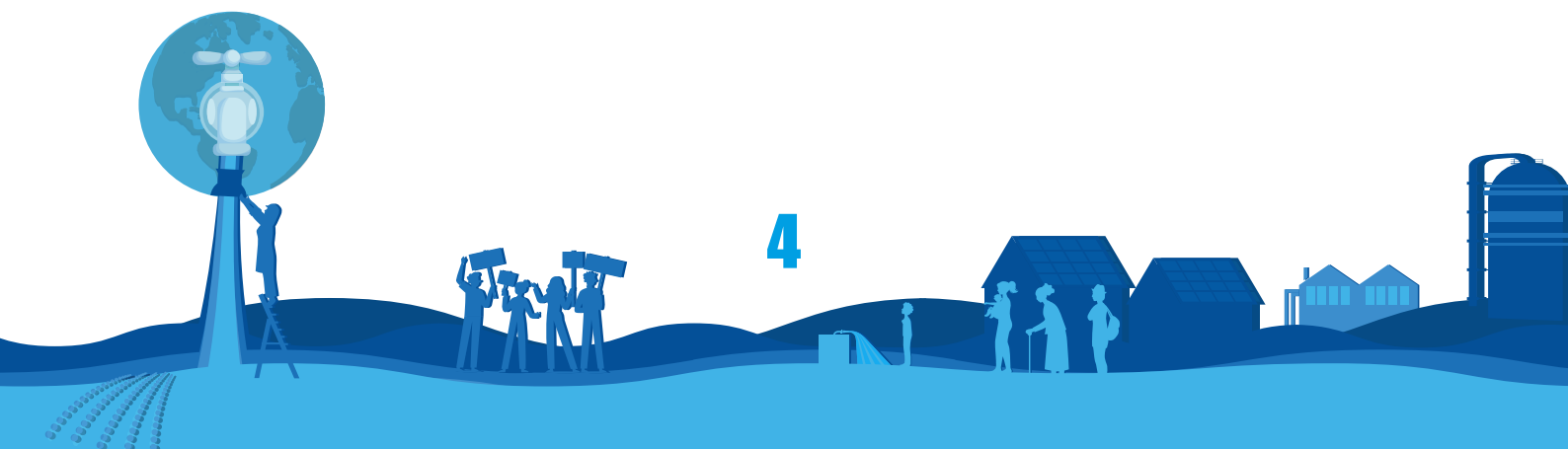
Materiala:

- Kartoizko edo kartoi mehezko 6 panel, galdera bakoitzerako bana.
- 6 kolore desberdineko post-itak..

Garapena:

6 panelak gelan zehar banatuta jarriko ditugu. Panel bakoitzean galdera bana irakurriko dute.

- Nola kutsatzen da ura?
- Zer ondorio izan dezake ibaietako, itsasoetako eta ozeanoetako urak kutsatzeak?





JARDUERAK 8-12 URTE BITARTEAN

2022-2023 Ikasturtea

- Nola zaindu eta mantendu ibaiak eta itsasoak?
- Zerk kutsatzen du gehiago? Nork kutsatzen du gehien?
- Zer egin dezakegu ura zaintzeko?
- Zer behar dugu ura zaintzeko?

Taldeka, galdera bakoitzari talde txikitik erantzun eman diote. Erantzun bakarra adostu beharko dute, eta dagokion post-itean idatziko dute, panelaren kolorearen arabera. Kronometroa arbel digitalean proiektatzea gomendatzen dugu, 3' galdera bakoitzeko. Panel guztiei erantzutean, zutitu egingo dira, eta erantzunen post-itak itsatsiko dituzte. Besteen post-itak irakurtzeko aukera izango dute. Azkenik, talde handian, bateratze-lana egingo da.

3. JARDUERA – ZABORREZKO UHARTEA

Ikasgaia: Natura Zientziak

Helburua:

Ikasleek ingurumenari dagokionez dituzten kezkak ezagutzea eta motibatzea.

Kutsadura motak lantzea.

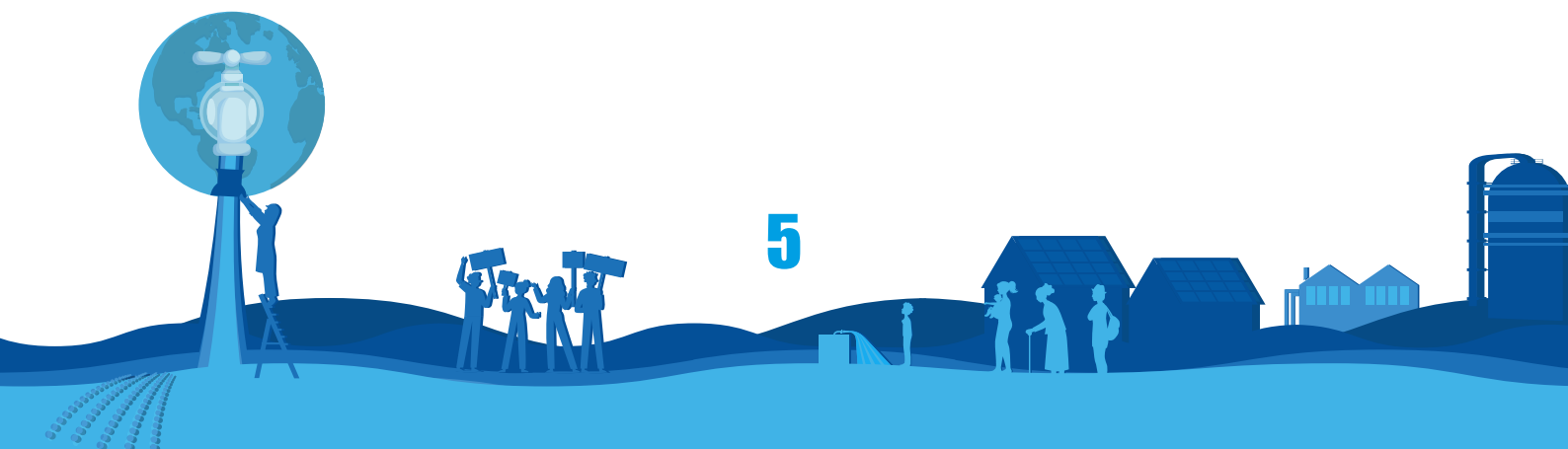
Denbora: 50'

Laburpena:

Bideoa ikusiko dugu, eta Lurrak jasaten dituen kutsadura-arazoei buruzko hausnarketa egingo dugu.

Materiala:

- Bideoa: https://www.youtube.com/watch?v=S_SaCPaIZkg&t=166s
- Kutsatutako uharteen irudiak, 1. ERANSKINA
- Papera eta arkatza





JARDUERAK 8-12 URTE BITARTEAN

2022-2023 Ikasturtea

Garapena:

1. Haurrei zer kezka dituzten galdetuko diegu. Ikerketa sustatuko dugu, zer aldatu eta zer hobetu nahiko luketen hobeto ulertzeko. Gakoa behatzea eta elkarrizketak sortzea da, zeri buruz jardun nahiko luketen identifikatzeko. Horrela, motibatzea lortuko duzu.
2. Taldeka, galdera honi erantzungo diote: zer beste uharte suntsitu behar dugu? (10')
3. Bateratze-lana. (5')

Zati honetan, hausnarketan egindako ekarpenetatik abiatuta, lau "uharte" horiek identifikatzen saiatu behar dugu, horiek izango baitira ezabatu edo aldatu beharko dituztenak.

Zer ezaugarri berdin dituzte uharte horiek?

Ondorioa: energia-kontsumitzaileak gara. Energiaren erabilera arduragabea eta hondakinen kudeaketa txarra arazo larriak dira.

4. JARDUERA – KUTSADURA GEHIAGORIK EZ!

Ikasgaia: Gizarte Zientziak.

Helburua:

Giza jarduerak Lurrean duen eraginari buruz hausnartzea. Ekintza-gunea: uharte bakoitza.

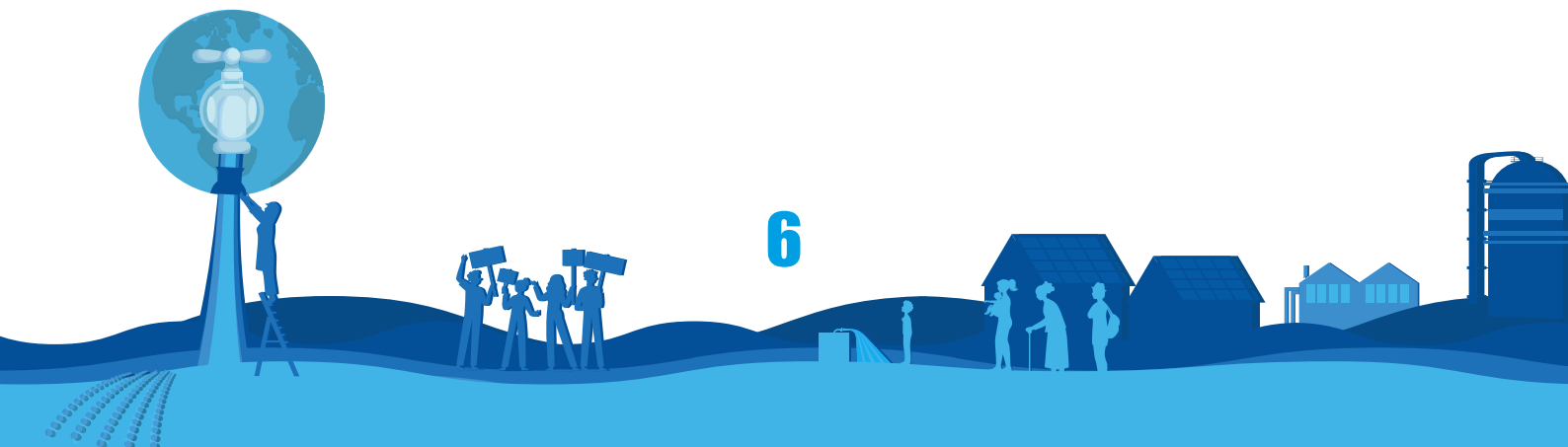
Denbora: 30'

Laburpena:

Kutsadura moten arrazoiak eta ondorioak adieraztea.

Materiala:

1. eranskina.





JARDUERAK 8-12 URTE BITARTEAN

2022-2023 Ikasturtea

Garapena:

Uharte bakoitzean zer arazo dauden identifikatu behar dute:

- Deskribatu uharte bakoitzean zer dagoen
- Zergatik da arazoa uharte bakoitzean dagoena?
- Nola sortu da?
- Zer ondorio izan ditzakete arazo horiek?

5. JARDUERA – ZERBAIT EGITEKO GARAIA DA!

Ikasgaia: Hizkuntza

Helburua:

Gure jarduna gidatzeko ideiak bilatzea. Hausnarketaren eta idazketaren bidez, kutsadura murrizteko lankidetzan aritzearen eta jardutearen garrantzia ikusaraztea.

Denbora: 45'

Laburpena:

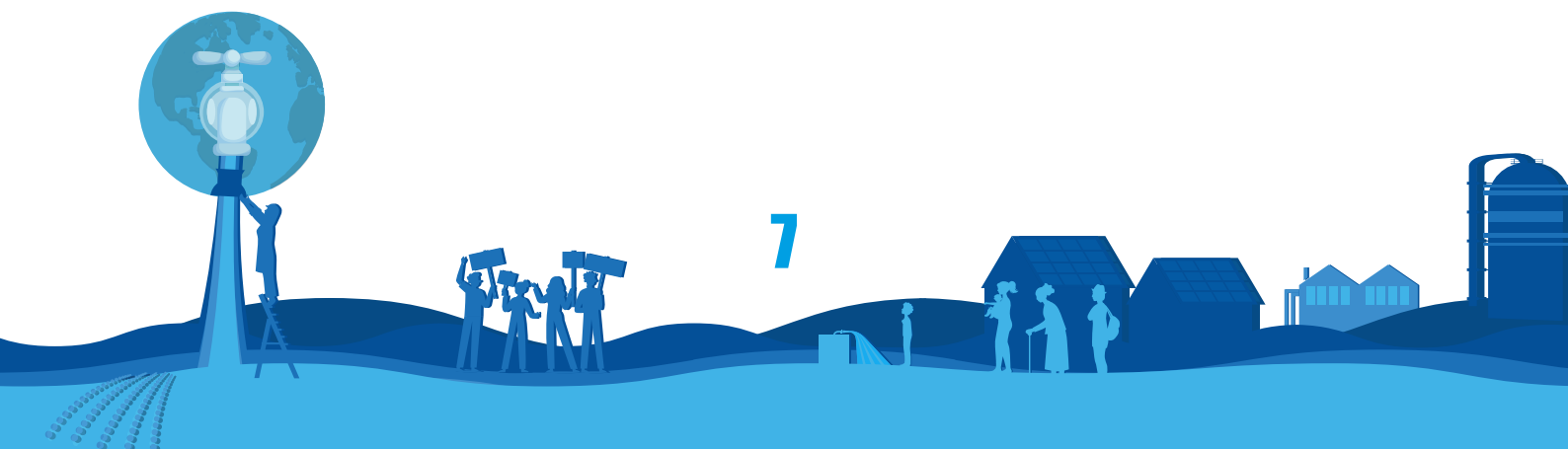
Jarduteko ideiak landuko eta antolatuko ditugu. Ideia bat aukeratuko dugu, eta ideia horren bideragarritasunari eta garrantziari buruz hausnartuko dugu.

Materiala:

2. eranskina – piraten gutuna .

Garapena:

Gure jarduna zein uhartetan garatuko dugun erabaki behar dugu. Taldetan banatuko gara. Talde bakoitzak zein uhartetan esku hartu nahi duen erabakiko du, baina guztietan esku hartzen saiatu behar dute. Denon artean adostuko dugu talde bakoitzak zein uhartetan esku hartuko duen.





JARDUERA 8-12 URTE BITARTEAN

2022-2023 Ikasturtea

Uharte bat aukeratu ondoren, 2. eranskina erabiliko dugu:

- Ideiak zerrendatuko ditugu: bururatzen zaizkien ideien zerrendarekin brainstorming saio bat egingo dute (garrantzitsua da asko izatea, gero erabili egingo ditugulako)
- Aukeratu ideia: ideia guztietatik, gutunean zer ideia aztertu eta idatziko duten adostuko dute:
 - Zergatik esku hartu nahi duten uharte horretan
 - Zertarako esku hartu nahi duten uharte horretan zehazki.
 - Aurrera ateratzeko dituzten aukerak
 - Zer zailtasun aurki ditzaketen.

6. JARDUERA – NIRE LAGUNAREN URA

Ikasgaia: tutoretza, plastika

Helburua:

Ura eskuratzeko aukerari buruz gogoeta egitea.

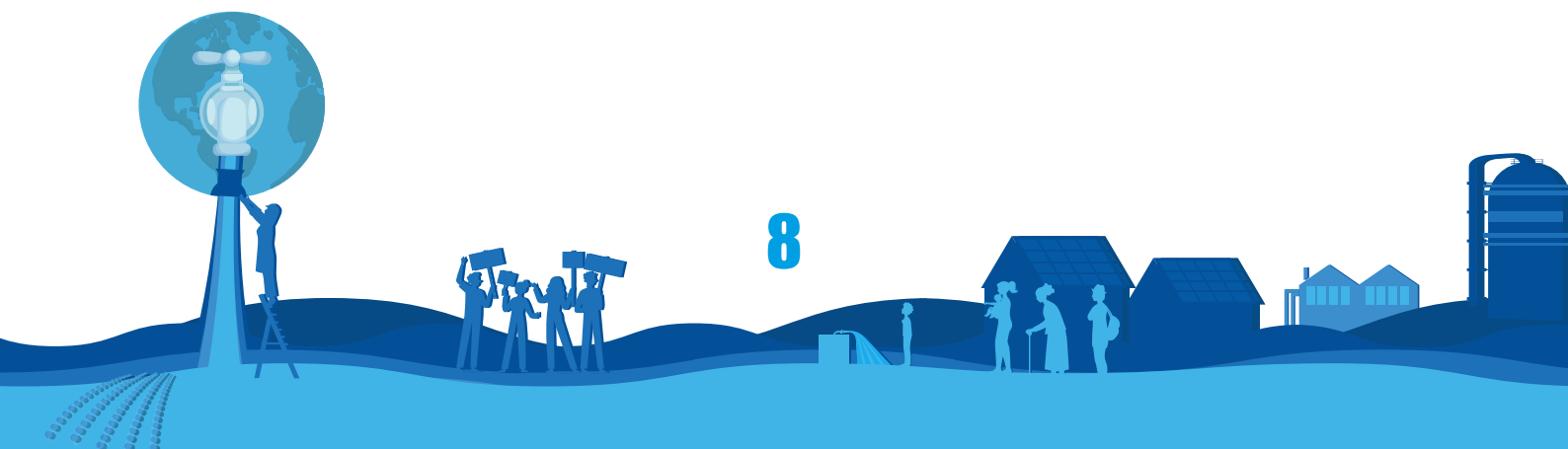
Denbora: 45'

Laburpena:

Herrialde aberastuek pobretuek baino 12 aldiz ur gehiago kontsumitzen dute. Jarduera honek uraren kontsumoari buruz hausnartzeko aukera eman nahi du, aldatzeko eta aurrezteko irtenbideak proposatuz.

Materiala:

- Paperezko biribilkia edo kartoi meheak
- Errotuladoreak
- Kanpainako bideoa: Nire lagunaren ura





JARDUERAK 8-12 URTE BITARTEAN

2022-2023 Ikasturtea

Garapena:

Bideoa ikusi aurretik:

Biribilean eseriko gara, eta zerrenda bat egingo dugu paper handi batean: ura kontsumitzen dugun eguneko une guztiak jasoko ditugu, eta kontsumo hori nolakoa den ere idatziko dugu (adibidez: hortzak garbitu, ura edan, dutxatu...).

Amaitzen dugunean, gure egunerokoa urik gabe nolakoa izango litzatekeen pentsatuko dugu, eta urik gabe geratuko bagina zer egingo genukeen. Zerrenda bat egingo dugu.

Bideoa ikusi ondoren:

Lehenengo zerrenda berrikusiko dugu, eta, behar izanez gero, zerrenda handituko dugu.

- Urrik gabe imajinatu duzuen bizitzak ba al du bideoan ikusi dugunaren antzik?
- Zuen ustez, denok eduki beharko genuke ura eskuratzeko aukera?
- Nola egin dezakegu?

Galderekin amaitutakoan, ura erabiltzen dugun uneen lehenengo zerrenda hartuko dugu berriro, eta une horietan guztietan ura aurrezteko moduak bilatzen saiatuko gara.

Amaitzeko, ur-kontsumoa hobetzeko eta alferrik ez gastatzeko egin ditzakegun gauza guztien zerrenda egingo dugu.

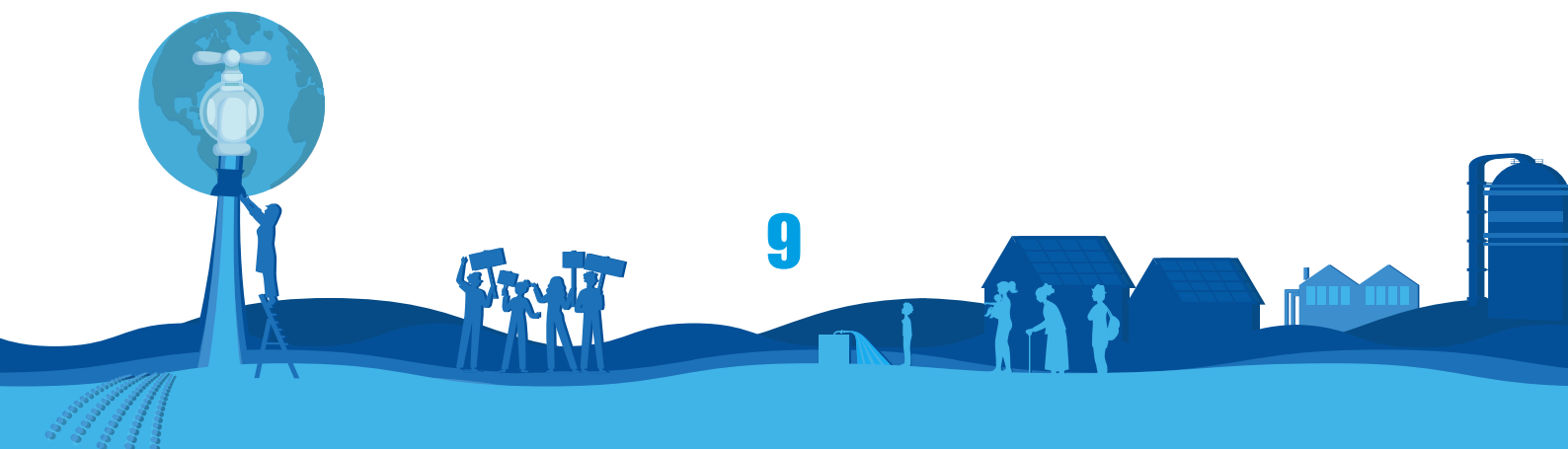
7. JARDUERA – EGIN DEZAGUN ZERBAIT GAUZAK ALDATZEKO

Ikasgaia: tutoretza, plastika.

Helburua:

uraren kontsumoari buruz hausnartzeko espazio bat sortzea, eta egoera hori aldatzeko eta ura aurrezteko irtenbideak proposatzea.

Denbora: 1 h





JARDUERAK 8-12 URTE BITARTEAN

2022-2023 Ikasturtea

Laburpena:

Ura altxor bat da, lurrak ematen digun opari bat, baina ez da amaigabea, pertsona guztiok behar dugu ura bizitzeko, eta denok ez dugu behar bezala erabiltzen. Naturako gainerako elementuak bezala, ura ere zaindu egin behar dugu, ez dugu kutsatu behar, pertsona guztiak ur garbia eskuratzeko aukera izatea nahi badugu.

Materiala:

- Paper itsasgarria
- Koloreak
- Kanpainako bideoa: Ura munduan

Garapena:

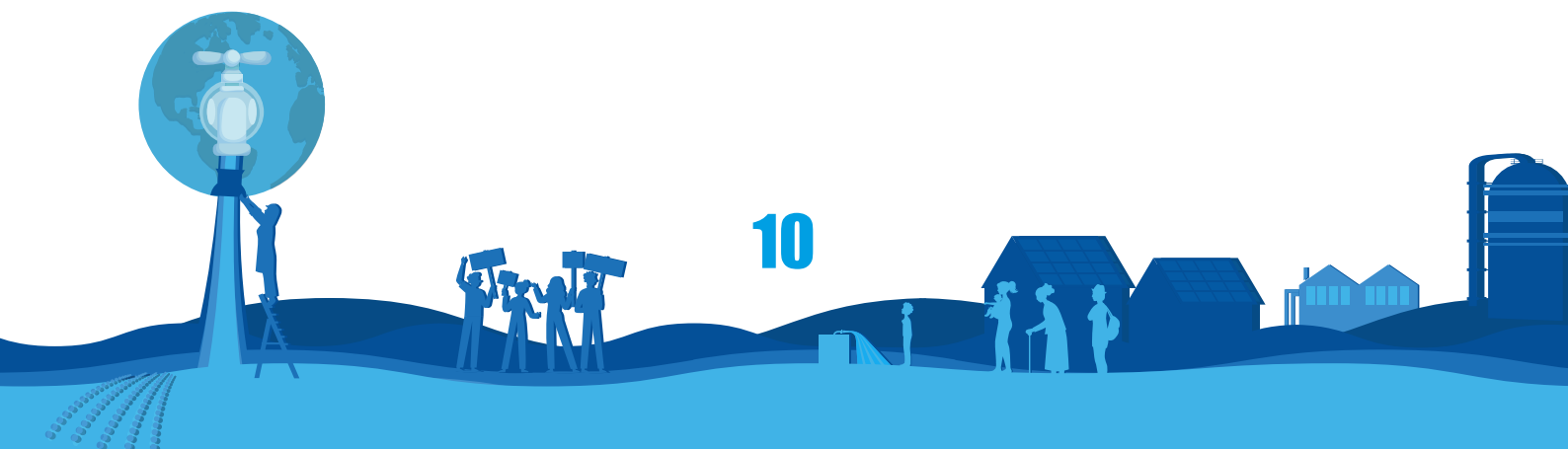
Bideoa ikusi ondoren, uraren erabilera desegokia egitearen ondorioei buruzko hausnarketa labur bat egitea proposatuko dugu, eta gure esku dauden konponbideak pentsatuko ditugu, gure eguneroko ur-kontsumoari dagokionez. Egunerokotasunean ez ezik, mendira edo hondartzara joaten garenean zer egiten dugun edo iturri publikoetan ura nola erabiltzen dugun ere pentsatu behar dugu.

Konponbideak bateratu ondoren, etiketa dibertigarrien lantegi bat egitea proposatuko diegu, sukaldeko, komuneko edo dutxako txorrotan ondoan itsasteko, uraren erabilera egokia gogoraraziko diguten esaldi eta irudiekin

8 - JOLASA/LANTEGIA: URA, BEHARREZKO ABERASTASUNA.

Sarrera eta justifikazioa:

2010. urtean, Milurteko Garapen Helburuen barruan, 2.600 milioi pertsona inguruk lortu zuten ur-iturri hobetuak eskuratzeko, eta munduko biztanleen % 90ek ura eskuratzeko aukera izatea lortu zen. Hala ere, adierazle hori mundu-mailan edateko uraren eskuragarritasuna kalkulatzeko erabiltzen den arren, ur-iturri hobetuak gizakiaren kontsumoa animalien kontsumotik eta ur beltzetatik bereizten dituztenak dira, baina ez da nahitaez edateko ur ona, eta, beraz, adierazle hori ez da guztiz fidagarria. Gaur egun, oraindik ere 663 milioi pertsonak ez dute bermatuta ura eskuratzeko eskubidea; erdiak Saharaz azpiko Afrikan,





JARDUERAK 8-12 URTE BITARTEAN

2022-2023 Ikasturtea

eta bosten bat Asiako hegoaldean.

Ura eta saneamendua eskuratzeko eskubidea eskubide unibertsala da, baina oraindik ez dago bermatuta. Jolas honen bidez, uraren balioa erakutsi nahi zaie gazteei, eta herrien garapena uraren eskuragarritasunaren mende dagoela ikusarazi nahi zaie. Madagaskarren GGKEek egiten duten lana aurkezteko baliatuko dugu jarduera, non uraren eskuragarritasunari zein saneamenduari lotutako hezkuntza-proiektuak dauden.

Hezkuntza-helburuak:

- Madagaskarreko egoerari buruz sentiberatzea, 6. GIHaren ikuspegitik.
- Modu kooperatiboan jolasten ikastea
- Uraren eskuragarritasuna bermatuta izateak gizartearentzat zer dakarren ikustea.

Materiala: 1h

- Plastiko berrerabilgarriko 15 edalontzi
- 2 ontzi (kuboak, garbiontzia...)
- Begiak estaltzeko zapiak edo mozorroak
- 3. ERANSKINA - HASIERAKO EGOERA
- 4. ERANSKINA - HELBURUEN FITXAK
- 5. ERANSKINA - TANTAK / 5. ERANSKINA - EDALONTZIAK
- 6. eranskina - UR-KONTSUMOAREN FITXAK

Garapena:

Sarrerako egoera irakurriko dugu (3. ERANSKINA - HASIERAKO EGOERA)





JARDUERAK 8-12 URTE BITARTEAN

2022-2023 Ikasturtea

Jarraibideak:

4 talde egingo ditugu, eta talde bakoitzak rol bat aukeratuko du: familiako gurasoak; komunitateko neskak; eskolako zuzendaritza-taldea; tokiko GKEa.

Talde bakoitzari fitxa bat emango diogu (4. eranskina – Helburuen fitxak); aurrealdean, egoera eta jokoaren helburua azaltzen dira. Atzealdean, helburua ageri da, eta probak egiten dituzten heinean lortu beharko dituzten lorpen-mailak zehaztuta daude. Irakurri egin behar dute, eta dagokien rola hartu.

Proba bat gainditzen den bakoitzean, ur-tanta bat emango diogu (5. eranskina – Tantak) eskatzen duen talde bakoitzari.

Azken helburua talde bakoitzaren 4 tantak lortzea da..

Garapena

4 proba daude, talde bakoitzarentzat bana. Aukeratutako ordenan hasiko dira; gainerako taldeek behatzaile, ebaluatzaile eta laguntzaile lanak egin behar dituzte proban, zehazten zaienaren arabera.

Probak:

GURASOAK: Jokoa parte hartuko duten guztiak jaiotza-dataren arabera ordenatzean datza proba, baina ezin dute hitzik egin, eta keinuen bidez komunikatu beharko dira. 3 minutu igaro baino lehen lortu behar dute.

Lortzen badute – Talde honek bere lehen helburua lortuko du, hau da, pertsona helduentzako nekazaritza-prestakuntzako ikastaroa. Prestakuntza hori GKEak aurkeztu duen dirulaguntzari esker egin ahal izan da; beraz, GKEak ere bere lehen helburua lortu du. Prestakuntza horri esker, beste ikasle bat matrikulatu ahal izango da (1. helburua, neskak), eta, beraz, eskolak ikasle bat gehiago izango du, ekonomikoki hobera egingo du eta kantina bat ireki ahal izango du (1. helburua lortuta), ikasleentzako janaria bermatzeko. Hala, bada, gurasoen ahaleginari esker, guztiok hobetu dugu gure egoera. Eskerrik asko.

Lortzen ez badute – Ez dute helbururik lortuko.





JARDUERAK 8-12 URTE BITARTEAN

2022-2023 Ikasturtea

GKEa: GKEaren proba honetan datza: plastikozko edalontzi berrerabilgarrien dorre bat desmuntatu behar dute, eta ordena berean muntatu behar dute berriro, baina 5 metroko distantziara, 4 minutu baino gutxiagoan. Pertsona bakoitzak edalontzi bakarra har dezake egiten duen bidaia bakoitzean.

Edalontzien hasierako irudia (5. eranskina - Edalontziak)

Lortzen badute – Proba honekin, GKEak 6000 €-ko ekarpen ekonomikoa lortuko du (2. helburua), eskolako kantuan bi lanpostu sortzeko aukera emango duena (2. helburua) eta, beraz, gurasoek lan-elkarrizketa bat egiteko aukera izango dute (2. helburua). Horren ondorioz, matrikulatutako ikasleen kopurua biztanleriaren erdira arte igoko da.

Lortzen ez badute – Helburu hori lortu gabe geratuko da, eta aurrera jarraituko dute.

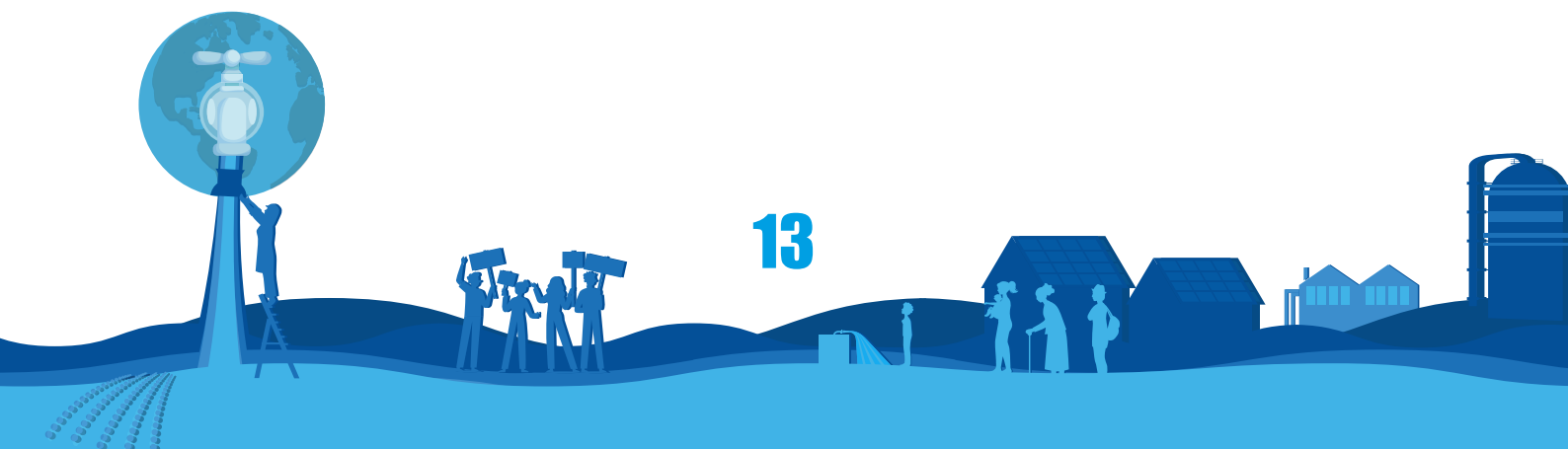
Helburu hau lortu badute, baina aurreko helburua lortu ez badute – Aurreko helburua lortuko dute (beraz, emaitza berriro formulatu beharko da, eta irabazi duen taldea hasiko da esaldia ordenatzen).

NESKAK: Begiak estalita eta ontzirik erabili gabe, litro erdi ur ontzi batetik bestera eraman behar dute, 5 metroko distantziara. Ez dago denbora-mugarik. Ez galtzeko, beste taldeetako kideek gidatuko dituzte.

Lortzen badute – Komunitateko nesken hiru laurden ikastetxeko eskoletara joatea lortuko dute, gurasoek jaso duten nekazaritza-prestakuntzari esker; izan ere, prestakuntza horri esker gurasoen erdiek lanpostu bat dute (3. helburua). Horri esker, ikastetxeko diru-sarrerak handitu egin dira, eta baratze bat egin ahal izan dute kantina hornitzeko (3. helburua). Baratze lanak hastearekin batera, GKEa putzua eraikitzen hasi da, eta jada lanaren erdia aurreratu dute (3. helburua).

Lortzen ez badute – Helburu hori lortu gabe geratuko da, eta aurrera jarraituko dute.

Helburu hau lortu badute, baina aurreko helburua lortu ez badute – Aurreko helburua lortuko dute (beraz, emaitza berriro formulatu beharko da, eta irabazi duen taldea hasiko da esaldia ordenatzen).





JARDUERAK 8-12 URTE BITARTEAN

2022-2023 Ikasturtea

IKASTETXEA: ikastetxeari fitxa batzuk emango zaizkio (6. eranskina), eta fitxa horietan munduko ur-kontsumoari buruzko datuak daude; bestalde, ehunekoak jasotzen dituzten fitxak ere emango zaizkio. Fitxa horiek zuzen parekatzen jakin behar dute. Behar izanez gero, beste taldeei laguntza eskatu ahal izango diete.

Lortzen badute – Ikastetxeari fitxa batzuk emango zaizkio (6. eranskina), eta fitxa horietan munduko ur-kontsumoari buruzko datuak daude; bestalde, ehunekoak jasotzen dituzten fitxak ere emango zaizkio. Fitxa horiek zuzen parekatzen jakin behar dute. Behar izanez gero, beste taldeei laguntza eskatu ahal izango diete.

Lortzen ez badute – Helburu hori lortu gabe geratuko da, eta aurrera jarraituko dute.

Helburu hau lortu badute, baina aurreko helburua lortu ez badute – Aurreko helburua lortuko dute (beraz, emaitza berriro formulatu beharko da, eta irabazi duen taldea hasiko da esaldia ordenatzen).

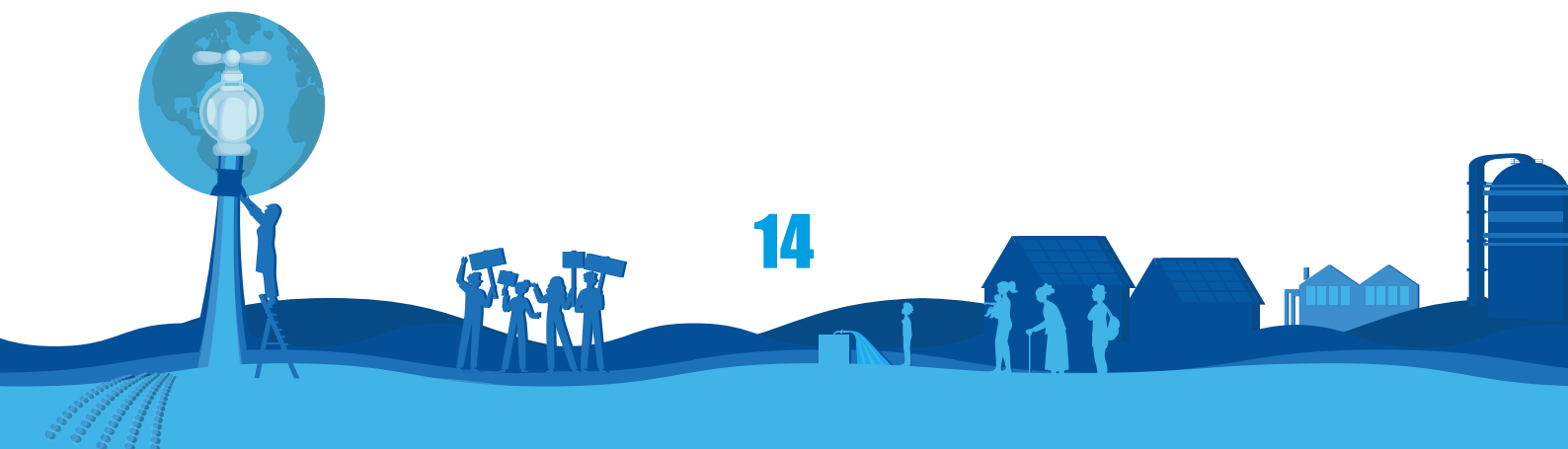
Ondorioak

4 helburuak lortu badituzue, zorionak! Komunitate osoa erabat garatzea lortu duzue. GKEak bere lana amaitu du, eta orain, komunitate osoaren laguntzarekin, putzuaren mantentzea bermatu beharko du, Anjiamangiranako nesken hezkuntza zaintzeko. Orain denak eskolatuta daude, gurasoek lana dutelako eta eskola-matrikula ordain dezaketelako, eta neskek ez dute egunero 5 kilometro egin behar ur bila joateko, etxetik gertuago dutelako ura eta edozein unetan har dezaketelako. Eskolak kantina bat eta baratze bat ditu, eta komunitateko gurasoek bertan egiten dute lan; horri esker, eskolako ikasle guztiek egunean otordu bat bermatuta dute.

3 helburu lortu badituzue, oso emaitza ona lortu duzue.

2 helburu lortu badituzue, bide erdia egin duzue.

Helburu bat lortu badituzue, lanean jarraitu behar duzue.





JARDUERAK 8-12 URTE BITARTEAN

2022-2023 Ikasturtea

GOGOETARAKO GALDERAK:

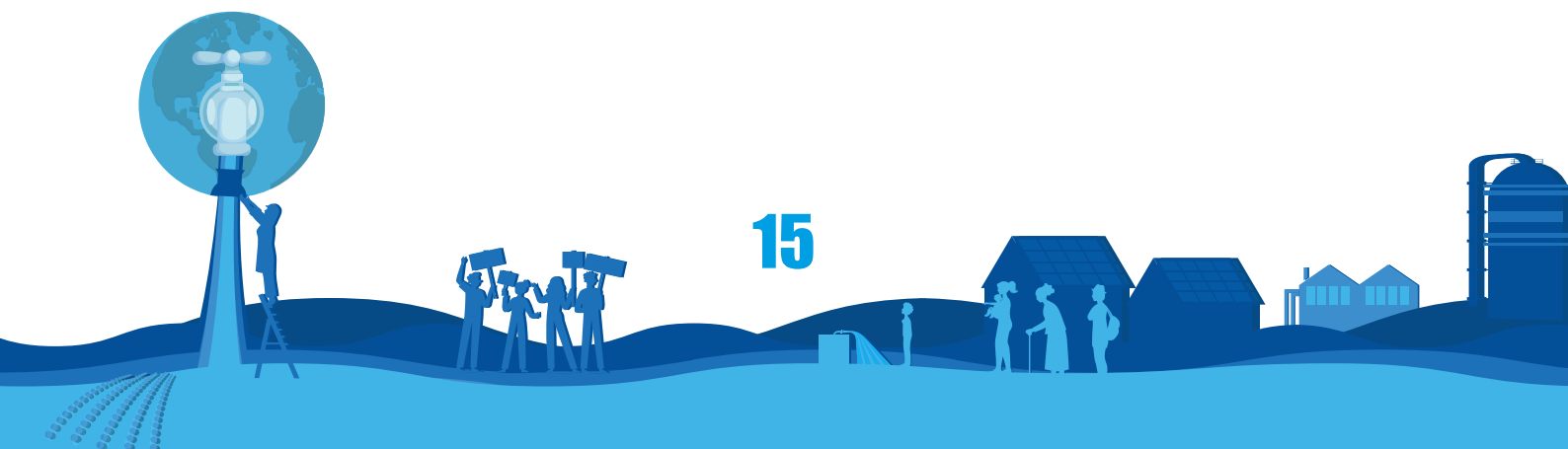
Ura beharrezko ondasuna da, baina ez edateko bakarrik. Gainera, egunean zehar ur asko gastatzen da. Badakizu zenbat ur kontsumitzen edo xahutzen duzun egunean zehar? Saia zaitezte guztien artean zerrenda bat egiten. Zer egin dezakezue uraren kontsumoa optimizatzeko?

Egin hausnarketa eskolako probako galderen datuei buruz.

Hezkuntzarako eskubidea bermatzeko lan egiten dugun gobernuz kanpoko erakundeek faktore asko izan behar ditugu kontuan, kasu honetan ura; izan ere, haurren eta gazteen hezkuntza bermatzeko, beharrezkoa da haien ingurunea ona izatea. Beraz, mundu osoko haur eta gazteen inguruneek haiek ikasten jarraitzeko lagun dezaten ere lan egiten dugu.

ANTZEKO PROIEKTUAK EZAGUTZEKO ESTEKAK:

<https://www.fundacioproide.org/projectes/madagascar/>



I. ERANSKINA

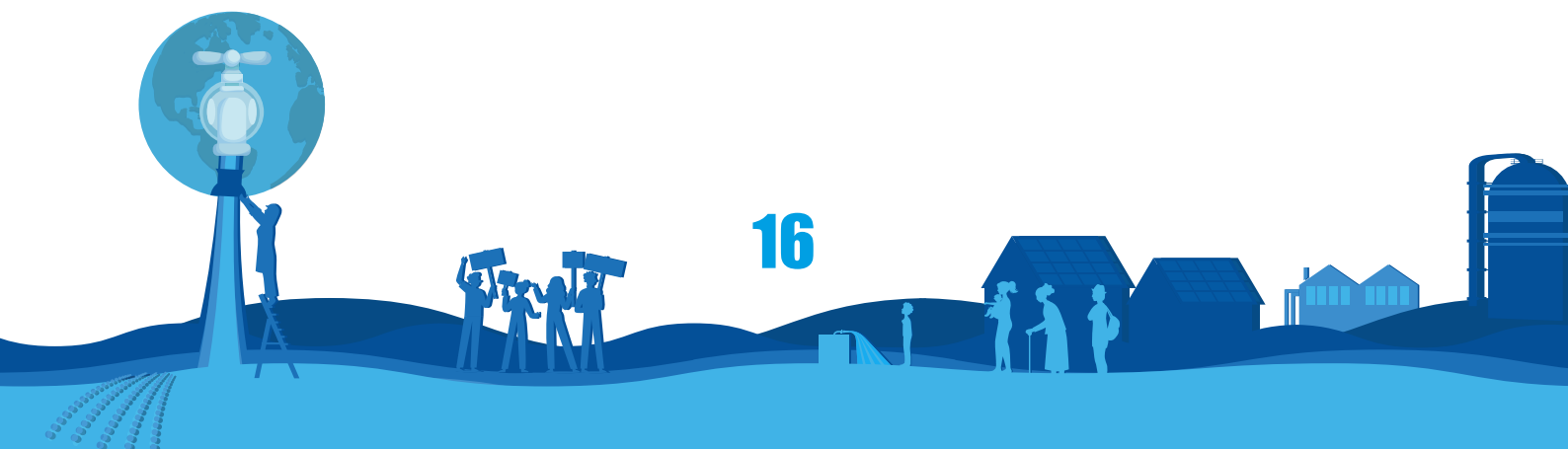
KUTSATUTAKO UHARTEAK:

ZABORREZKO UHARTEA

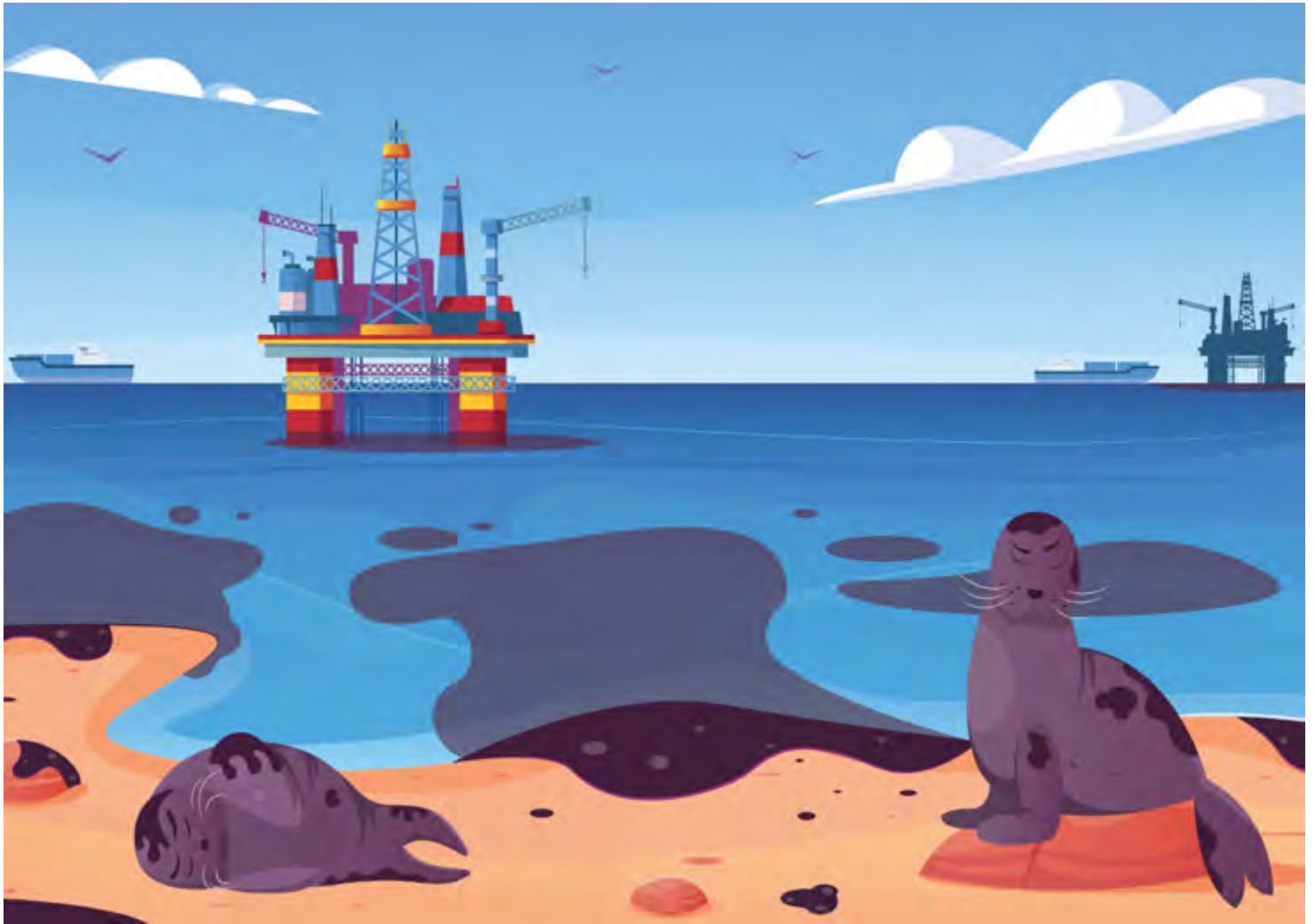
PETROLIOZKO UHARTEA

HONDAKINEN UHARTEA

PLASTIKOZKO UHARTEA







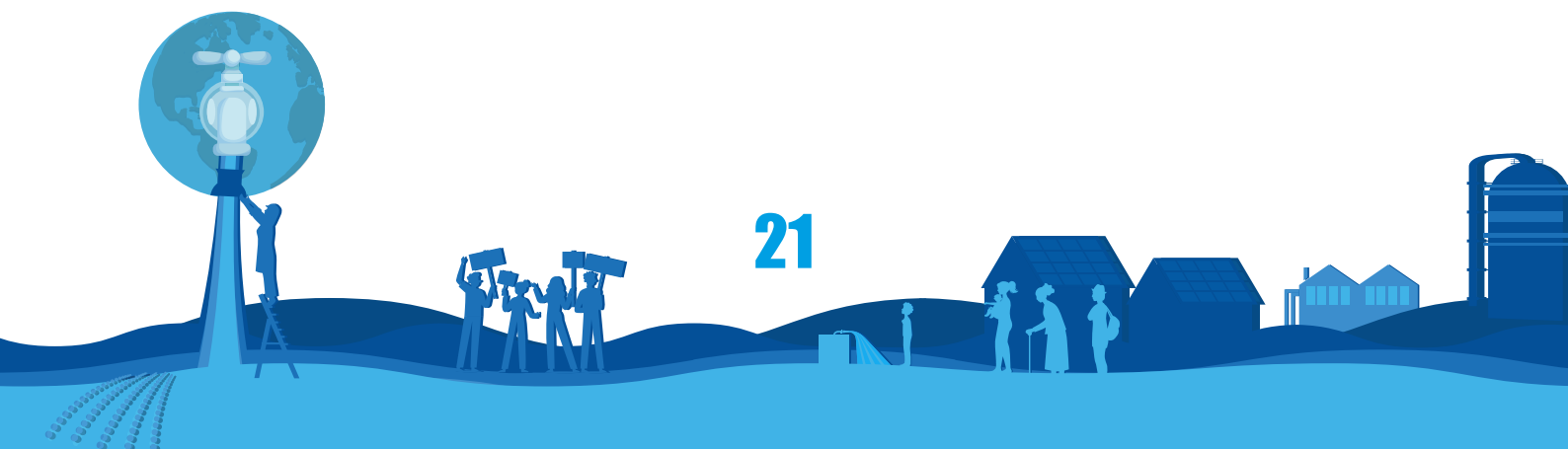






2. ERANSKINA

PIRATEN GUTUNA



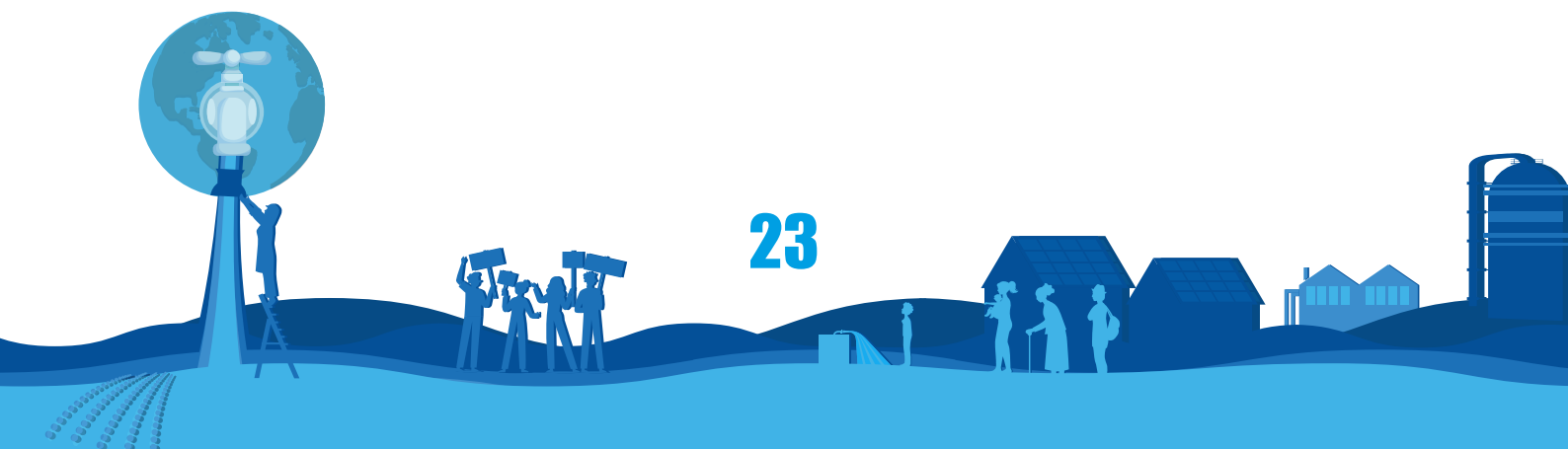
Taldearen izena:

Aukeratutako uhartea:



3. ERANSKINA

HASIERAKO EGOERA



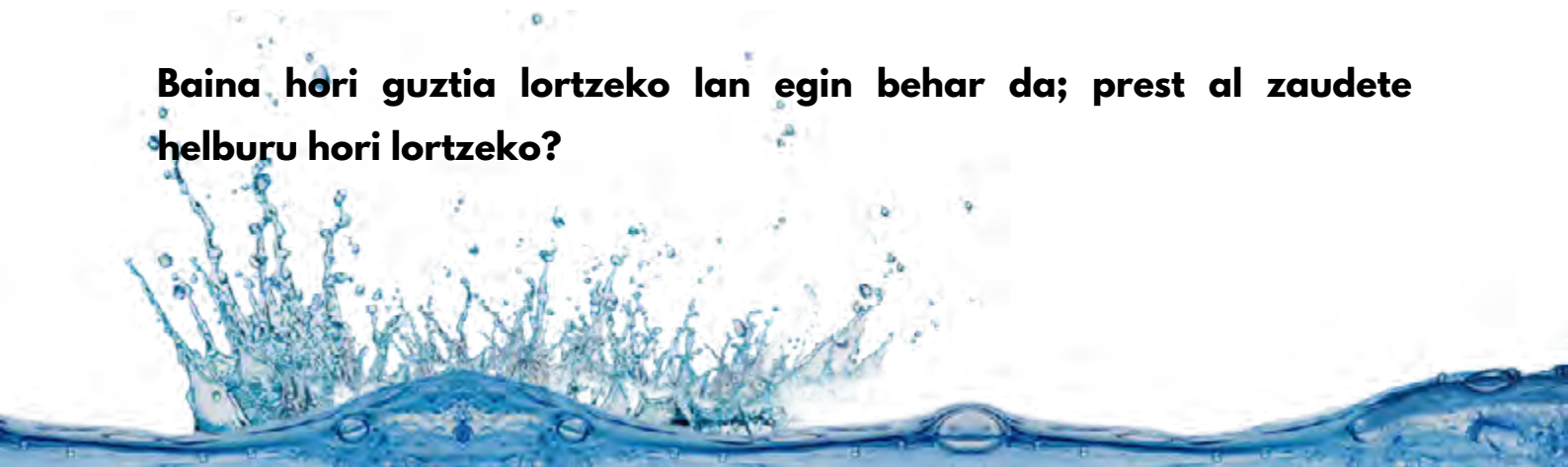
HASIERAKO EGOERA

Anjamangiranan gaude, Madagaskar uhartearen iparraldean; landa-eremuko herri honetan, nekazaritza eta abeltzaintza dira jarduera nagusiak. 1.000 biztanle baino gutxiago ditu herri honek, eta gehienak eskola-adineko haurrak dira, baina guztiak ez dira eskolara joaten, batez ere neskak, etxean beren zeregin nagusia ur bila joatea baita, eta putzurik hurbilena herritik 5 kilometrora dago (bi orduko joan-etorria egiten dute oinez). Gutxienez bi aldiz egiten dute bidea, familia osoak behar duen ur guztia eramateko. Lan hori ez dute bakarrik egiten, amek lagunduta baizik.

Haur eta gazte guztiak eskolara joan daitezten lan egiten duen tokiko GKE batek pentsatu du neskato horiek hezkuntza jasotzeko modu bakarra ura herrira hurbiltzea dela, eta horrela, komunitatearekin batera, putzu bat eraikitzea erabaki du.

Herriko ikastetxeak, elizbarrutiaren esku dagoenak, ikastetxearen beraren lursail bat laga du putzua egiteko; izan ere, ikastetxeak ura badu, neskek eskurago izango dute eta aldi berean ikasi ahal izango dute. Horrez gain, haurren eta instalazioen higiena hobetzea ahalbidetuko du, eta luzera begira ere eskolako kantina barazkiz eta laborez hornituko duen baratze bat sortu ahal izango dute. Modu horretan, ikastetxeko haur guztiek otordu osasungarri bat egin ahal izango dute eskolan.

Baina hori guztia lortzeko lan egin behar da; prest al zaudete helburu hori lortzeko?



4. ERANSKINA

HELBURUEN FITXAK

NESKAK

1.helburua:
Matrikula berri
bat lortu duzue
eskolan.

2.helburua:
Nesken erdiak
eskolatuta
egotea lortu
duzue.

3.helburua:
Nesken 3/4
eskolatuta
egotea lortu
duzue.

4.helburua:
Neska guztiak
eskolatuta
egotea lortu
duzue.

GURASOAK

1.helburua:
Nekazaritzaren
arloko
prestakuntza
lortu duzue.

2.helburua:
Eskolako
kantinaren lan
egiteko
elkarrizketa
bat lortu
duzue.

3.helburua:
Gurasoen
erdiek lana
lortu duzue

4.helburua:
Guraso guztiek
lortu duzue
lana.

IKASTETXEA

1.helburua:
Eskolan kantina
bat izatea lortu
duzue.

2.helburua:
2 langile lortu
dituzue
kantinarako.

3.helburua:
Eskolako
baratze bat
egitea lortu
duzue.

4.helburua:
Eskola-
baratzerako 2
langile lortu
dituzue.

GGKEa

1.helburua:
Putzu bati
eraikitzeke
dirulaguntza-
eskaera
aurkeztu
duzue.

2.helburua:
6000 € lortu
dituzue putzua
eraikitzeke.

3.helburua:
Putzuaren erdia
eraiki duzue.

4.helburua:
Putzua
eraikitzen
amaitu duzue.

NESKAK

Herriko neska talde bat zarete, eta 8 urte zeneuzkatenean eskolara joateari utzi behar izan zenioten, ur bila joateko nahikoa indar zenutelako. Egunero 2 ordu egiten dituzue oinez ur bila joateko eta urarekin etxera itzultzeko, eta gero etxekoentzako janaria prestatzen duzue.

Zuen helburua eskolara itzuli ahal izatea da.

GURASOAK

Guraso talde bat zarete. Aitek ez duzue lanik; amek 2 orduko ibilbidea egin behar duzue ur bila joateko eta ura etxera ekartzeko, eta, ura ekarri ondoren, azokara joaten zarete saltzera. Zuen ekonomia ez da egonkorra, eta ezin dituzue zuen alabak eskolatu.

Zuen helburua lan egonkorra lortzea da.

IKASTETXEA

Parrokiako ikastetxearen zuzendaritza zarete, eta konturatu zarete nesken eskolatzea txikiegia dela, etxeko lanez arduratzen direlako. Instalazioak hobetzeko, ur-putzu bat egin nahi duzue eskolan, higiena hobetzeko, baina baita baratze bat izateko ere, eskolako haurrek egunean otordu bat egin dezaten.

Zuen helburua baratze bat eta kantina bat eraikitzea da.

GGKEa

Herrien garapenerako eta haurren hezkuntza bermatzeko lan egiten duen tokiko GKE bat zarete. Anjiamangirana herriak duen arazoa ikusita, zuen ustez, neskek eskolara joateko irtenbiderik onena ur-putzu bat izatea da, hala, oinez urrutira joan beharrik izan ez dezaten.

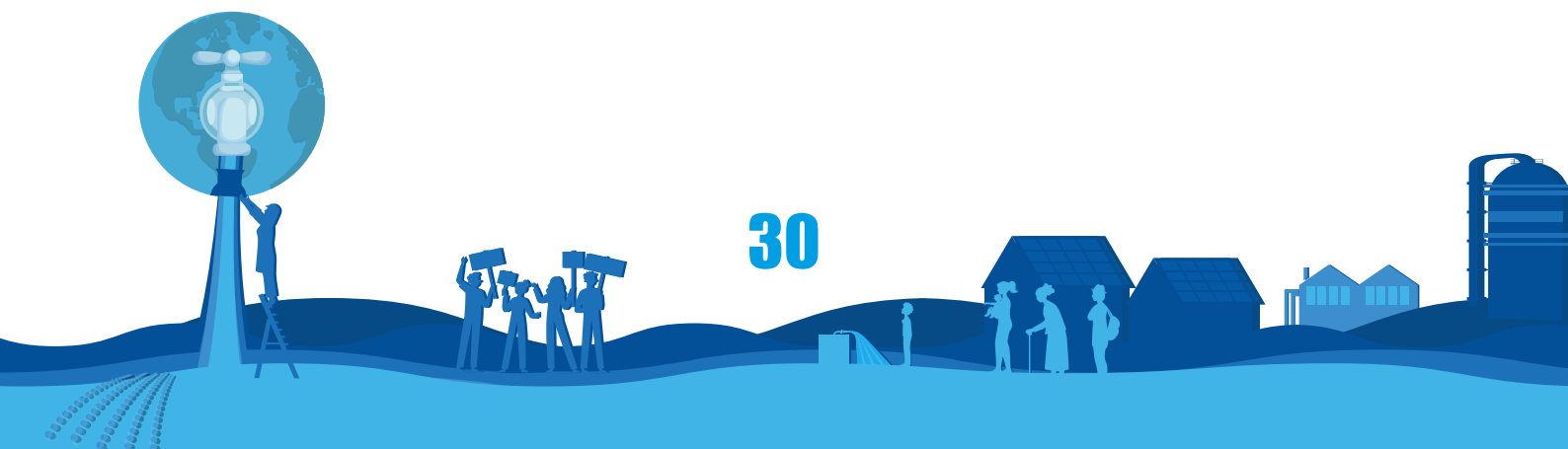
Zuen helburua eskolan putzu bat eraikitzea da.



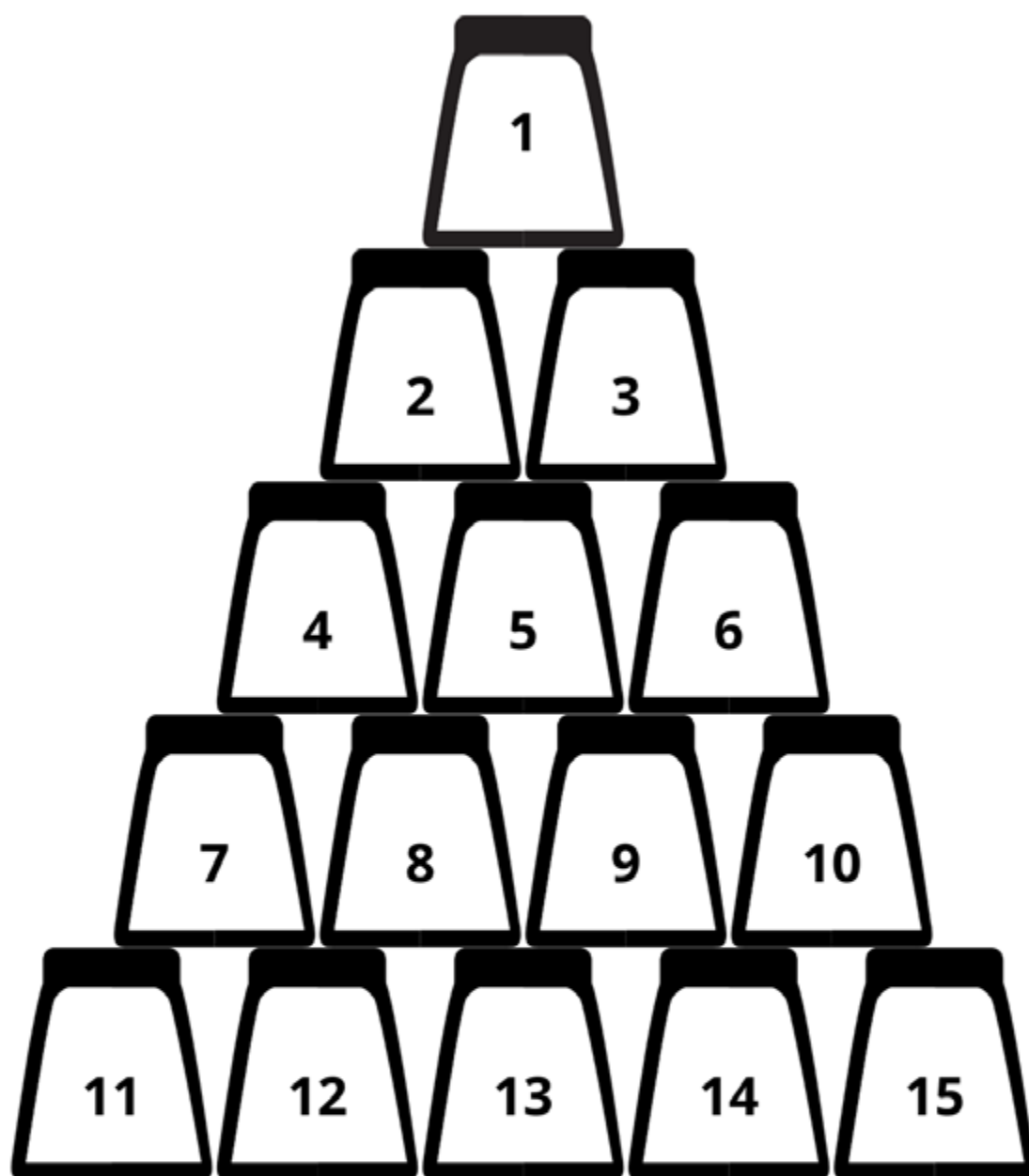
5. ERANSKINA

TANTAK

BETAURREKOAK



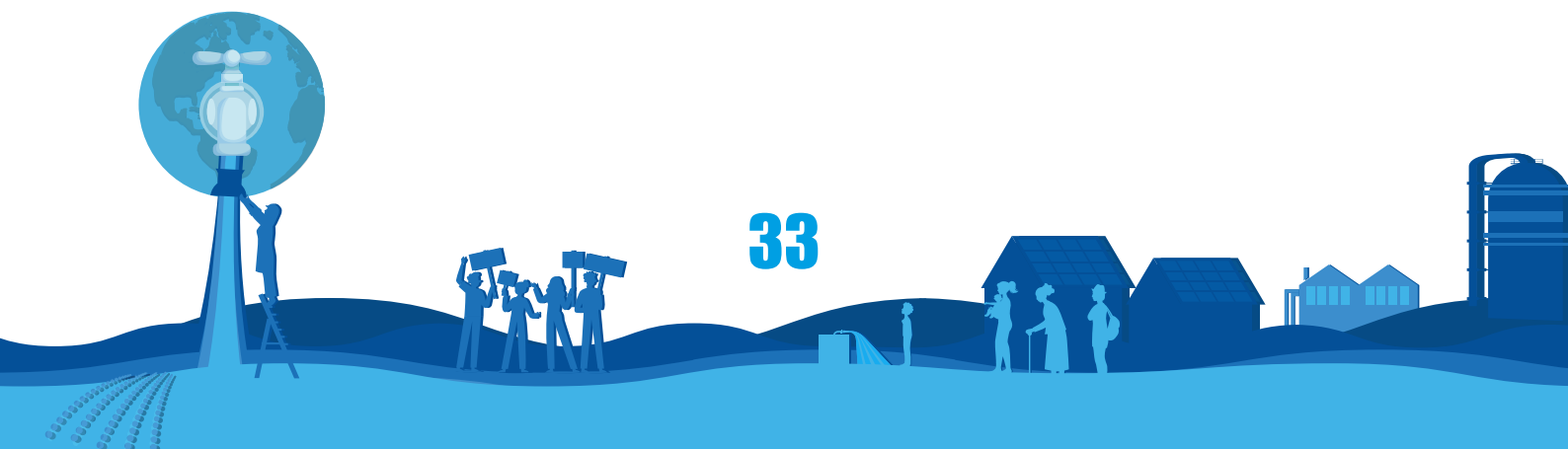




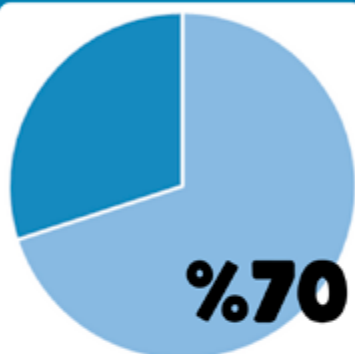


6. ERANSKINA

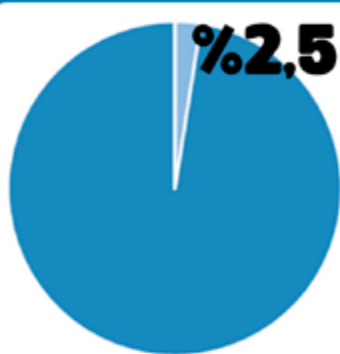
FICHAS DE CONSUMO AGUA



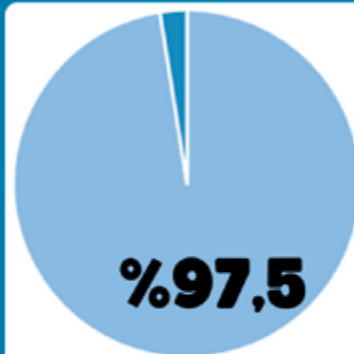
**Zenbat ur du
Lur planetak,
ehunekotan?**



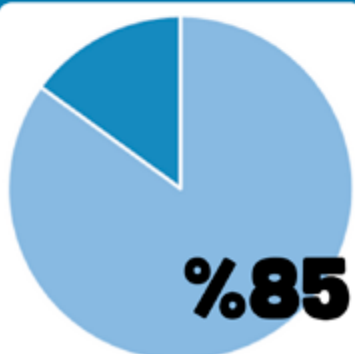
**Planetako ur
guztiazen zer
ehuneko da ur
geza?**



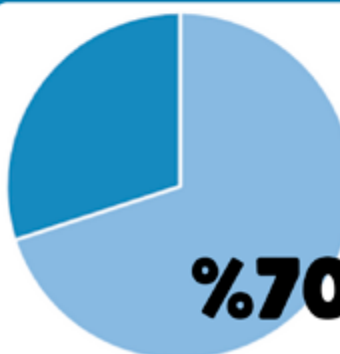
**Planetako ur
guztiazen zer
ehuneko da ur
gazia?**



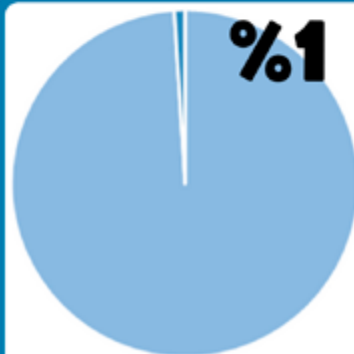
**Biztanleriaren %
12k ur guztiazen
zer ehuneko
kontsumitzen
du?**



**Ur gezaren zer
ehuneko dago
izoztuta
poloetan?**



**Zein da planeta
osoan eskuragarri
dagoen ur geza
likidoaren (izoztu
gabea) ehunekoa?**



**Biztanleriaren
zer ehuneko bizi
da nazioarteko
ibaien ertzetan?**

**Biztanleriaren zer
ehuneko bizi da
ibaietatik urrun eta,
beraz, herrialdeen
lankidetzaren
beharra du edateko
ura lortzeko?**

**Hondakin-uren zer
ehuneko iristen da
tratamendurik
gabe ibai eta
itsasoetara (hau
da,
kutsatzaileekin)?**

